

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 20 grudnia 2018 r.

WPS-II.431.1.19.2018.JP

**Pani
Joanna Alberska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
„Przyjaznych Serc”
w Płocku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i poz. 1693) zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, w dniach 4 -7 czerwca 2018 r. przeprowadzili kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku zwanego dalej Domem.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, zgodność zatrudnienia pracowników domu pomocy społecznej z wymaganymi kwalifikacjami, przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

Wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli, do którego zgłosiła Pani zastrzeżenia (część z nich została uwzględniona — pismo z 7 listopada 2018 r.). Protokół kontroli został podpisany przez Panią 15 listopada 2018 r. Na podstawie art. 128 ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku z siedzibą przy ul. Krótkiej 6a, jest samodzielną jednostką budżetową nadzorowaną i finansowaną przez Gminę Miasto Płock. Bieżący nadzór nad działalnością Domu sprawuje Prezydent Miasta Płocka przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Płocku.

Dom jest jednostką całodobową o zasięgu ponadgminnym przeznaczoną dla przewlekłe psychicznie chorych z wygasającym oddziałem dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (do czasu uzyskania decyzji z 04.06.2008 r. Wojewody Mazowieckiego dom był przeznaczony dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie z oddziałem dla osób

przewlekłe psychicznie chorych). Liczba miejsc w placówce określona w „Rejestrze domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego” wynosi 80. W dniu kontroli w placówce przebywało 78 osób, w tym 33 osoby chore psychicznie i 45 osób z niepełnosprawnością intelektualną. Kontrola wykazała, że tryb przyjmowania nowego mieszkańca do Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku był zgodny z trybem wskazanym w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej.

Dom prowadzi dla każdego mieszkańca indywidualną dokumentację. W aktach znajdowały się oświadczenia o wyrażeniu zgody na przechowywanie dowodu osobistego i legitymacji emeryt-rencysty. Aby mieszkaniec miał pewność, że jego dokumentacja osobista jest przechowywana w bezpiecznym miejscu, oświadczenia te należy uzupełnić o informację o miejscu przechowywania dokumentów osobistych.

Ustalono, że w placówce przebywało 45 mieszkańców ubezwłasnowolnionych, w tym 43 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie i dwie osoby ubezwłasnowolnione częściowo. W przypadku czterech mieszkańców, którzy w trakcie pobytu w domu pomocy społecznej zostali ubezwłasnowolnieni całkowicie, opiekun prawny nie uzyskał zgody sądu na pobyt podopiecznego w domu pomocy społecznej, co jest niezgodne z art. 175 w związku z art. 156 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 i z 2018 r. poz. 950 dalej k.r.o.).

Żaden mieszkaniec Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku nie złożył pisemnego oświadczenia, że został poinformowany, o działaniu monitoringu na korytarzach i na zewnątrz budynku. Wprawdzie Pani Dyrektor podała, że mieszkańcy Domu zapoznali się z „Informacją o przetwarzaniu danych osobowych”, w której m.in. zawarto wpis o działającym na terenie Domu monitoring, jednak warto zaznaczyć, że właściwym byłoby również wskazanie mieszkańcom zasięgu kamer monitorujących.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w zakresie usług bytowych Dom Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku zapewniał mieszkańcom odpowiednie wyżywienie, odzież i obuwie dostosowane do warunków atmosferycznych oraz potrzeb mieszkańców, a także środki higieny osobistej i pomoc w jej utrzymaniu. Ponadto budynek mieszkalny został wyposażony w instalację alarmowo-przeciwpożarową oraz w system przyzywowo-alarmowy. W części pokoi przyciski przywołania znajdowały się poza zasięgiem ręki mieszkańca, na co zwrócił uwagę również Krajowy Mechanizm Prewencji podczas wizytacji w Domu w dniach 28-29 października 2014 r. wydając następujące zalecenie „*instalowania sygnalizacji przyzywowej w dostępnych miejscach*” (Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku, znak KMP.57535.2014.JJ z 5 stycznia 2015 r.).

Ustalono, że jednostka kontrolowana spełnia warunki określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 964 z późn. zm.) zwanym dalej rozporządzeniem dotyczące pomieszczeń użyteczności wspólnej. Mieszkańcy zajmowali pokoje dwuosobowe, trzyosobowe i jeden czteroosobowy. W toku kontroli ustalono, że pokój czteroosobowy zamieszkiwały 4 osoby, w tym tylko 3 osoby leżące, co nie jest zgodne z unormowaniem zawartym w treści § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia.

Pokoje mieszkalne posiadały odpowiednią powierzchnię przypadającą na osobę zarówno w pokojach jednoosobowych jak i w pokojach wieloosobowych. Zespół inspektorów zwrócił

uwagę, że w części pokoi mieszkańców znajdowały się duże szafy, które pełniły funkcję magazynów rzeczy przeznaczonych dla potrzeb wszystkich mieszkańców Domu. Stwierdzono również, że rozmieszczenie mebli w części pokoi mieszkalnych uniemożliwiało osobom poruszającym się na wózkach inwalidzkich swobodne przemieszczanie się, dostęp do własnego łóżka. Przestrzeń niezagospodarowana w kilku pokojach była tak mała, że osoby poruszające się przy pomocy wózków inwalidzkich nie mogły samodzielnie, swobodnie dotrzeć do własnego łóżka, obrócić się czy korzystać z innych mebli. Pokoje te powinny być pozbawione barier funkcjonalnych. Ponadto, w niektórych pokojach mieszkalnych znajdowały się odbiorniki telewizyjne stanowiące również własność Domu lub mieszkańca. Zarówno pracownicy Domu, jak również Pani dyrektor nie potrafili wyjaśnić, jaka jest zasada wyposażenia pokoi mieszkalnych w telewizor z zasobów placówki. Z obserwacji zespołu inspektorów bowiem wynikało, że telewizor byłby wskazany również w pokojach osób na stałe leżących. Szafy w pokojach niektórych mieszkańców były zamykane na klucz, którym dysponował pracownik Domu pracujący w grupie mieszkalnej. Z uzyskanych wyjaśnień wynikało, że ma to miejsce w przypadku mieszkańców, którzy wyrzucali swoje rzeczy z szaf lub mieszkańców, którzy prosili o zamknięcie szafy, aby inni nie mieli do niej dostępu.

W zakresie warunków sanitarnych stwierdzono, że liczba łazienek i toalet była odpowiednia do liczby mieszkańców, a pomieszczenia dostosowane były do potrzeb osób niepełnosprawnych. W dniach kontroli zarówno pomieszczenia mieszkalne jak i sanitariaty były czyste, estetyczne i wolne od nieprzyjemnych zapachów. Na podstawie rozmów z mieszkańcami zespół inspektorów ustalił, że naruszono poczucie intymności mieszkańców Domu, gdyż w niektórych toaletach nie zamontowano drzwi (np. przy pokojach 237, 316, 318, 307, 136) tylko zasłonki prysznicowe.

Kontrola wykazała, że zarządzeniem dyrektora Domu wprowadzona została w życie procedura zastosowania przymusu bezpośredniego. Z treścią zarządzenia zostali zapoznani pracownicy Domu, którzy złożyli w tej sprawie stosowne pisemne oświadczenia. Treść procedury i zawarte w niej uregulowania były zgodne z przepisami art. 18 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie sposobu stosowania i dokumentowania zastosowania przymusu bezpośredniego oraz dokonywania oceny zasadności jego stosowania (Dz. U. z 2012 r. poz. 740). W każdym przypadku zastosowanie przymusu zostało ocenione jako zasadne.

Dom Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku nie dysponował izolatką. Od 8 stycznia 2017 r. do 17 września 2017 r. stosowano w placówce przymus bezpośredni w formie unieruchomienia. Mieszkaniec wówczas zasłaniany był parawanem w pokoju mieszkalnym trzyosobowym. Placówka spełniała wymóg art. 18d ust. 2 ww. ustawy o ochronie zdrowia psychicznego osłaniając mieszkańca unieruchamianego parawanem, ale niestety nie zapewniła komfortu pozostałym współmieszkańcom tego pokoju. Mieszkańcy Domu mają prawo korzystać z pokoju mieszkalnego zgodnie ze swoimi indywidualnymi potrzebami, a Dom natomiast powinien świadczyć usługi uwzględniając godność, intymność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

W okresie objętym kontrolą w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku świadczone były na rzecz mieszkańców usługi opiekuńcze i wspomagające. W czasie wizytacji Domu w porze obiadu stwierdzono zbyt małą liczbę personelu opiekuńczego szczególnie w grupie osób niepełnosprawnych intelektualnie wymagających wzmożonej opieki i pomocy.

Pracownicy Domu udzielali mieszkańcom pomocy w podstawowych czynnościach życiowych i pielęgnacyjnych a także w załatwianiu spraw osobistych. Mieszkańcy mieli zapewniony dostęp zarówno do podstawowych jak i specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Dom zapewniał pomoc mieszkańcom w dysponowaniu lekami. W okresie objętym kontrolą obowiązywała Procedura PJ19 „Nadzór nad podawaniem i przechowywaniem środków farmaceutycznych” z dnia 22 lutego 2007r. Mimo tego, w dniu 10 marca 2018 r., doszło do omyłkowego podania leku jednemu z mieszkańców. Ustalono, że wcześniej zdarzały się sytuacje, że pielęgniarki zostawiały „na grupach” w zamykanych szafkach tace z lekami dla mieszkańców, prosząc opiekunki o ich wydanie w ramach „koleżeńskiej przysługi.” Obecnie takie sytuacje nie mają już miejsca. Ustalono, natomiast, że w dniu kontroli leki psychotropowe i neuroleptyki nie były rozliczane ilościowo i imiennie ewidencjonowane.

W wyniku kontroli ustalono, że w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku działał zespół opiekuńczo – terapeutyczny, którego zadaniem było opracowywanie indywidualnych planów wspierania mieszkańca oraz wspólna z mieszkańcem realizacja zawartych w nich działań wspomagających i opiekuńczych. Plany prowadzone były zgodnie z przepisami rozporządzenia.

Mieszkańcy Domu brali udział w różnorodnych formach terapii, a także uroczystościach oraz imprezach organizowanych zarówno na terenie jednostki jak i poza nią. Rehabilitacja społeczna prowadzona i dokumentowana była zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 14 stycznia 2014 r. w sprawie rehabilitacji społecznej w domach pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (Dz.U. z 2014 r. poz. 250).

Jak wykazały wyniki kontroli, osobom przebywającym w Domu zapewniano bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i pomoc w zakupach.

W toku kontroli ustalono, że prawa i obowiązki mieszkańców zostały określone w Karcie Praw i Obowiązków Mieszkańca wprowadzonej Zarządzeniem Nr 16/2018 *Dyrektora Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku z dnia 10 maja 2018 r.*). Zastrzeżenia kontrolujących dotyczyły dwóch zapisów, na które zwrócono uwagę w protokole z kontroli.

Kontrola wykazała, że Dom zapewniał mieszkańcom odpowiednie warunki do rozwoju samorządności. Na terenie jednostki poddanej kontroli funkcjonował samorząd mieszkańców. Mieszkańcom Domu umożliwiano kontakt z rodzinami, osobami bliskimi, z kapłanem oraz udział w praktykach religijnych. Personel Domu zwracał się do mieszkańców z szacunkiem, serdecznością, sympatią i w sposób kulturalny i ustalony z mieszkańcem tj. po imieniu tylko za zgodą mieszkańca. W Domu prowadzony był rejestr skarg i wniosków, a każda wniesiona skarga czy wniosek zostały załatwione zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W okresie objętym kontrolą w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku dla 78 mieszkańców pracę socjalną świadczył tylko jeden pracownik socjalny. Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych nie była zgodna z liczbą wskazaną w treści § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Ponadto stwierdzono, że miejscem pracy pracownika socjalnego był pokój sekretariatu Domu. Zdaniem zespołu inspektorów warunki pracy pracownika socjalnego nie sprzyjały zachowaniu prywatności i poufności przy załatwianiu spraw mieszkańców. Pracownik socjalny posiadał odpowiednie kwalifikacje, zgodnie z normą art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Ustalono również, że na dzień 4 czerwca 2018 r. w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaznych Serc” w Płocku zatrudnionych było 66 pracowników na 62,50 etatu, na stanowiskach zgodnych ze stanowiskami określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 936) oraz poprzednio obowiązującego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786). Pracownicy jednostki poddanej kontroli posiadali kwalifikacje zgodne w wymaganiach wskazanymi w wymienionym wyżej rozporządzeniu.

W okresie objętym kontrolą wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołów terapeutyczno – opiekuńczych, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy wynosił 0,55 i odpowiadał wymogom określonym dla tego typu jednostki tj. domu dla osób przewlekle psychicznie chorych, w rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej. Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji ustalono, że raz na dwa lata pracownicy zespołów terapeutyczno-opiekuńczych uczestniczyli w szkoleniach, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia, dotyczących praw mieszkańca domu, kierunków prowadzonej terapii oraz metod pracy z mieszkańcami.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. W przypadku wszystkich mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie podjąć działania mające na celu uzyskanie przez ich opiekunów prawnych zgody sądu opiekuńczego na ich pobyt w domu pomocy społecznej.
2. Dostosować sygnalizację przyzywowo-alarmową do warunków świadczenia usług przez dom pomocy społecznej, to jest zapewnić mieszkańcom możliwość korzystania z sygnalizacji niezależnie od sprawności fizycznej.
3. Stosować obowiązujące w Domu procedury w zakresie gospodarowania lekami mieszkańców. Dokumentować rozchód leków. Zwiększyć bieżący nadzór nad wydawaniem leków przez osoby do tego uprawnione.
4. Zatrudnić odpowiednią liczbę pracowników socjalnych stosownie do wymogów wskazanych w treści § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej. Zorganizować odpowiednie warunki pracy pracownika socjalnego sprzyjające zachowaniu poufności i prywatności przy załatwianiu spraw mieszkańców.
5. Stosować przepisy ustawy o ochronie zdrowia psychicznego w zakresie stosowania środków przymusu bezpośredniego, ze szczególnym uwzględnieniem intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa innych współmieszkańców domu. Usunąć z pokoju wieloosobowego łóżko do stosowania unieruchomienia.
6. Prawa i obowiązki mieszkańca Domu Pomocy Społecznej w zawarte przepisach wewnętrznych poddać analizie. Nie stosować nieuprawnionych zapisów ograniczających sferę praw i wolności mieszkańca w procedurach wewnętrznych Domu.
7. Zagwarantować mieszkańcom swobodny dostęp do ich rzeczy osobistych, usunąć bariery funkcjonalne w pokojach mieszkańców.
8. Zamontować drzwi do toalet, w których obecnie znajdują się zasłonki prysznicowe.
9. Kontynuować działania mające na celu zapewnienie mieszkańcom Domu poszanowania ich praw, ze szczególnym uwzględnieniem ich fizycznej i psychicznej sprawności oraz intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa.

Kontrolowana jednostka w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia obowiązana jest do powiadomienia Wojewody Mazowieckiego o realizacji zaleceń, uwag wniosków na adres: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie Wydział Polityki Społecznej, pl. Bankowy 3/5, 00-950 Warszawa.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń Wojewoda Mazowiecki ustosunkowuje się do nich w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Kinga Jura

Zastępca Dyrektora

Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Andrzej Nowakowski
Prezydent Miasta Płocka
ul. Stary Rynek 1
09-400 Płock